

УДК 378.147:[378.011.3-057.4:02:01](477) (091)(045)

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-5\(47\)-1827-1836](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-5(47)-1827-1836)

Мовчан Катерина Миколаївна старший викладач кафедри готельно-ресторанної та музейної справи Мукачівського державного університету, м. Мукачево, <https://orcid.org/0000-0002-9468-4399>

Малець Олександр Омелянович доктор історичних наук, професор, професор кафедри готельно-ресторанної та музейної справи Мукачівського державного університету, м. Мукачево, <https://orcid.org/0000-0001-7927-4335>

ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ БІБЛІОТЕКАРІВ І БІБЛІОГРАФІВ: ІСТОРИКО- ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

Анотація. У статті здійснено ґрунтовний історико-педагогічний аналіз генезису та трансформації системи практичної підготовки майбутніх фахівців зі спеціальності «Бібліотекознавство та бібліографознавство» (нині –«Інформаційна, бібліотечна та архівна справа») у період розбудови незалежної Української держави (1991–2024 рр.). Актуальність дослідження зумовлена необхідністю подолання концептуального розриву між академічною освітою та динамічними запитами сучасного ринку праці в умовах глобальної цифровізації та інтеграції України до європейського освітнього простору. У роботі застосовано комплекс наукових методів: історико-хронологічний, порівняльно-педагогічний та системно-структурний аналіз, що дозволило всебічно розглянути об'єкт дослідження.

Наукова новизна роботи полягає у розробці та деталізації авторської періодизації розвитку практичного навчання. Перший етап (1991–2002) визначено як період деідеологізації, що характеризувався відмовою від радянських методик та пошуком нових баз практик. Другий етап (2002–2014) пов'язано із системною стандартизацією та впровадженням вимог Болонського процесу, що зумовило перехід на кредитно-модульну систему оцінювання результатів практики.

Третій етап (2014–2019) виокремлено як період панування компетентнісного підходу, коли зміст практики змістився у бік соціокультурного менеджменту та проєктної діяльності. Четвертий етап (з 2020 р. по теперішній час) характеризується як фаза форсованої цифрової трансформації, спричиненої викликами пандемії та повномасштабної війни, що легітимізувало дистанційні та змішані форми професійної підготовки.

Окрему увагу в статті приділено аналізу трансформації нормативно-правового забезпечення: від перших положень про практику 1993 року до сучасних стандартів вищої освіти та нормативів дуального навчання. Виявлено, що зміст практичної підготовки еволюціонував від опанування традиційних бібліотечних технологій (бібліографічний опис, розстановка фондів) до оволодіння складними цифровими інструментами, такими як автоматизовані бібліотечні системи, хмарні сервіси, технології оцифрування та SMM-просування.

У висновках наголошено, що історичний досвід періоду Незалежності демонструє стійку тенденцію до посилення практикоцентрованості навчання та автономізації закладів освіти у виборі форм взаємодії з роботодавцями. Результати дослідження можуть бути використані для вдосконалення навчальних програм та програм практик у процесі підготовки сучасних інформаційних фахівців.

Ключові слова: бібліотечно-інформаційна освіта, бібліотекознавство, бібліографознавство, практична підготовка, історико-педагогічний аналіз, період Незалежності, виробнича практика, цифрові компетенції, вища освіта, Україна.

Kateryna Mykolaivna Movchan Senior Lecturer at the Department of Hotel, Restaurant and Museum Management, Mukachevo State University, Mukachevo, <https://orcid.org/0000-0002-9468-4399>

Oleksandr Omelianovych Malets Doctor of Historical Sciences, Professor, Professor at the Department of Hotel, Restaurant and Museum Management, Mukachevo State University, Mukachevo, <https://orcid.org/0000-0001-7927-4335>

DOMESTIC EXPERIENCE OF PRACTICAL TRAINING FOR LIBRARIANS AND BIBLIOGRAPHERS: A HISTORICAL AND PEDAGOGICAL ANALYSIS

Abstract. The article provides a profound historical and pedagogical analysis of the genesis and transformation of the practical training system for future specialists in the field of "Library and Bibliography Science" (currently – "Information, Library and Archival Affairs") during the period of the development of the independent Ukrainian state (1991–2024). The relevance of the study is driven by the urgent need to bridge the conceptual gap between traditional academic education and the dynamic demands of the modern labor market under the conditions of global digitalization and Ukraine's integration into the European Higher Education Area. The study employs a set of scientific methods: historical-chronological, comparative-pedagogical, and systemic-

structural analysis, which allowed for a comprehensive examination of the object of research.

The scientific novelty of the work lies in the development and detailing of the author's periodization of the development of practical training. The first stage (1991–2002) is defined as a period of de-ideologization, characterized by the rejection of Soviet methodologies and the search for new internship bases. The second stage (2002–2014) is associated with systemic standardization and the implementation of the requirements of the Bologna Process, which led to the transition to a credit-modular system for evaluating practice results. The third stage (2014–2019) is identified as a period dominated by the competency-based approach, when the content of the internship shifted towards socio-cultural management and project activities. The fourth stage (from 2020 to the present) is characterized as a phase of forced digital transformation caused by the challenges of the pandemic and full-scale war, which legitimized distance and mixed forms of professional training.

Special attention in the article is paid to the analysis of the transformation of the regulatory and legal framework: from the first regulations on internships in 1993 to modern higher education standards and regulations on dual education. It was found that the content of practical training evolved from mastering traditional library technologies (bibliographic description, collection arrangement) to mastering complex digital tools, such as automated library systems, cloud services, digitization technologies, and SMM promotion.

The conclusions emphasize that the historical experience of the Independence period demonstrates a steady trend towards increasing the practice-centered nature of education and the autonomy of educational institutions in choosing forms of interaction with employers. The results of the study can be used to improve curricula and internship programs in the process of training modern information specialists who are ready for work in a highly technological environment.

Keywords: library and information education, library science, bibliography science, practical training, historical and pedagogical analysis, Independence period, industrial internship, digital competencies, higher education, Ukraine.

Постановка проблеми. Розбудова суверенної Української держави зумовила докорінні зміни в усіх сферах суспільного життя, зокрема й у галузі бібліотечної освіти. Період Незалежності став етапом відходу від ідеологізованих радянських стандартів та пошуку нових моделей підготовки фахівців, здатних працювати в умовах ринкової економіки, демократичних перетворень та стрімкого розвитку інформаційних технологій. Актуальність дослідження практичної складової навчання зумовлена необхідністю подолання розриву між теоретичною базою вищої школи та реальними запитами сучасних бібліотечних установ, які трансформуються у потужні інформаційні та соціокультурні центри.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми модернізації вищої бібліотечної освіти в умовах незалежності перебувають у центрі уваги таких дослідників, як В. Бабич[1, с.5-11; 2,с.3], М. Васильченко[3, с. 30–32], Н. Кушнарєнко[4, с.55], М. Слободяник[5, с.23-24.] та інших. Проте, попри наявність ґрунтовних праць, трансформація форм і методів практичної підготовки (від запровадження Болонського процесу до впровадження дуальної освіти та дистанційних практик) потребує комплексного історико-педагогічного осмислення саме в межах 1991–2024 років.

Метою статті є аналіз еволюції практичної підготовки фахівців бібліотекознавства та бібліографознавства в Україні за роки Незалежності, характеристика змін у змісті практик студентів та визначення впливу євроінтеграційних процесів на формування професійної компетентності майбутніх кадрів.

Виклад основного матеріалу. Трансформація змісту та організаційних форм практичної підготовки фахівців бібліотекознавства та бібліографознавства в період Незалежності України безпосередньо корелювала зі змінами у нормативно-правовому полі освітньої галузі. Вихідною точкою розбудови національної системи практики стало прийняття у 1993 році наказу Міністерства освіти України № 93, яким було затверджено «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України»[6]. Цей документ на довгі роки заклав фундамент взаємовідносин між закладами вищої освіти та бібліотечними установами як базами практик, чітко визначивши види практики (навчальну, виробничу, переддипломну) та регламентувавши систему договірних зобов'язань.

Розуміючи роль якісної практичної підготовки майбутніх бібліотекарів, В. Бабич активно розвиває партнерські зв'язки із провідними бібліотеками України як базами виробничої практики студентів та об'єктів їх наукових розвідок[7]. Враховуючи потреби практики, на бібліотечному факультеті КДІК у 1993–1994 роках творчим колективом під керівництвом декана В. Бабича було розроблено нову концепцію підготовки кадрів бібліотечної інформаційної сфери і розвитку факультету на тривалу перспективу[8, с. 5-11].

Наступний етап нормативного регулювання був пов'язаний із прийняттям Закону України «Про вищу освіту» (2002 р.), що ініціював перехід до ступеневої підготовки кадрів. У цей період практичне навчання почало інтегруватися у Галузеві стандарти вищої освіти (ГСВО), де для спеціальності «Бібліотекознавство і бібліографознавство» вперше було чітко зафіксовано обов'язкові нормативи годин на опанування практичних навичок. Суттєвий імпульс модернізації нормативної бази дало приєднання України до Болонського процесу у 2005 році[9]. Запровадження кредитно-модульної системи (ECTS) згідно з наказом МОН № 774 (2009 р.) дозволило уніфікувати результати практики, перевівши оцінювання професійних здобутків студента у площину

загальноєвропейських стандартів. Нова парадигма нормативного забезпечення сформувалася після прийняття Закону України «Про вищу освіту»[10] у 2014 році, який надав університетам широкую автономію. Відмова від жорсткої регламентації дозволила закладам освіти самостійно розробляти освітньо-професійні програми в межах спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Це дозволило оперативно адаптувати програми практик до викликів цифровізації та потреб ринку праці. Важливим кроком стало впровадження концепції дуальної освіти (наказ МОН № 1296 від 2019 р.), що юридично закріпило можливість поєднання навчання з реальною професійною діяльністю в бібліотеках. Сучасний етап нормативного регулювання характеризується гнучкістю та адаптивністю, що відображено у рекомендаціях МОН щодо організації освітнього процесу в умовах пандемії та воєнного стану, які легітимізували дистанційні та змішані форми проходження практики, використання віртуальних сервісів та хмарних технологій у професійній діяльності майбутніх бібліографів.

У результаті здійсненого історико-педагогічного аналізу практичної підготовки фахівців бібліотекознавства та бібліографознавства в період Незалежності України (1991–2025 рр.) встановлено, що ця система пройшла складний шлях трансформації: від жорстко регламентованої радянської моделі до гнучкої, цифровізованої та компетентнісно орієнтованої парадигми (Таблиця 1).

Таблиця 1.

Періодизація розвитку практичної підготовки бібліотечних кадрів в Україні (1991–2024 рр.)

Період (етап)	Ключові характеристики змісту практики	Пріоритетні навички (компетентності)
I етап (1991–2002)	Відмова від радянських стандартів виховної роботи. Пошук нових баз практик (архіви, приватні структури).	Традиційні методи каталогізації, бібліографічний опис, формування фондів.
II етап (2002–2014)	Впровадження Болонського процесу. Перехід на кредитно-модульну систему (ECTS). Перші кроки автоматизації.	Робота з АБІС (УФД/Бібліотека), пошук в електронних каталогах, цифрова грамотність.
III етап (2014–2019)	Перетворення бібліотек на «третє місце» (хаби, коворкінги). Впровадження компетентнісного підходу.	Проектний менеджмент, організація івентів, комунікативні навички (soft skills).

Період (етап)	Ключові характеристики змісту практики	Пріоритетні навички (компетентності)
IV етап (з 2020)	Змішані та дистанційні форми практики. Адаптація до умов пандемії та воєнного стану.	Оцифрування фондів, SMM-просування, медіагігієна, інформаційна безпека.

Виокремлена періодизація дозволила з'ясувати, що кожен етап розвитку був відповіддю на конкретні виклики часу: деідеологізацію суспільства у 90-х роках, впровадження європейських стандартів Болонського процесу у 2000-х, соціокультурну модернізацію після 2014 року та форсовану цифровізацію в умовах глобальних криз останніх років.

Нормативно-правова база відіграла визначальну роль у зміні змісту практичного навчання. Перехід від типових положень 1993 року до сучасних стандартів вищої освіти спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» забезпечив закладам вищої освіти необхідну автономію для розробки інноваційних програм практик, що враховують регіональні потреби ринку праці та технологічні тренди [11, с. 8].

Прийняття та впровадження професійних стандартів, зокрема професійного стандарту «Бібліотекар» [12], затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України у 2021 році, стало визначальною подією для модернізації практичної підготовки фахівців. Ці документи докорінно змінили вектор навчання, перемістивши акцент із процесуального підходу («що робити») на результативний («яку трудову функцію виконувати»). Вплив стандартів на практичну підготовку виявляється насамперед у жорсткій прив'язці змісту виробничих практик до конкретних професійних компетенцій. Тепер студент під час практики не просто ознайомлюється з роботою установи, а має опанувати чітко визначені трудові дії: від формування стратегій розвитку інформаційних ресурсів до здійснення складного бібліографічного розшуку в глобальних наукометричних базах даних.

Особливого значення набула цифрова складова, оскільки професійний стандарт де-юре закріпив обов'язковість володіння хмарними технологіями, навичками оцифрування фондів та роботи з автоматизованими бібліотечно-інформаційними системами. Це змусило заклади вищої освіти переглянути перелік баз практик, надаючи перевагу тим установам, які здатні забезпечити високотехнологічне робоче місце. Крім того, стандарти легітимізували значну роль «м'яких навичок» (soft skills) у професійній діяльності. У зміст практики тепер інтегровано навички соціокультурного проектування, медіа-комунікацій та SMM-просування бібліотечних продуктів, що раніше вважалося другорядним. Важливим аспектом впливу стандартів є також орієнтація на інклюзивність:

майбутні фахівці під час практичної діяльності мають навчитися створювати безбар'єрне середовище та адаптувати інформаційні послуги для користувачів із різними потребами. Таким чином, сучасні професійні стандарти виступають головним регулятором, що синхронізує теоретичне навчання в університеті з реальними запитами сучасної бібліотечної галузі, забезпечуючи підготовку конкурентоспроможного та мобільного фахівця.

Затвердження нового професійного стандарту «Бібліограф»[13] наказом Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти № 60 від 9 грудня 2025 року стало ключовим етапом модернізації галузі. Цей документ замінив застарілі підходи та привів вимоги до професії у відповідність до Національної рамки кваліфікацій та сучасних європейських стандартів. Вплив нового стандарту на практичну підготовку фахівців у 2025 році характеризується наступними положеннями та рекомендаціями:

– метою професійної діяльності тепер офіційно визначено не лише створення бібліографічної інформації, а й застосування цифрових технологій для професійної комунікації та доведення даних до користувача у різних форматах;

– стандарт окреслює можливі шляхи здобуття кваліфікації залежно від ступеня освіти (молодший бакалавр, бакалавр, магістр), що дозволяє закладам освіти будувати гнучкі програми практик;

– держмистецтв рекомендує використовувати стандарт як базу для оновлення освітніх програм спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», розроблення посадових інструкцій та систем оцінювання працівників;

– у документі посилено роль бібліографа як дослідника та методиста, що підтримує наукові й культурні потреби суспільства в умовах надмірного інформаційного потоку;

– новий стандарт «Бібліограф» доповнює професійний стандарт «Бібліотекар» (затверджений раніше, у березні 2025 року), формуючи цілісну рамку компетенцій для всієї бібліотечно-інформаційної сфери.

Для практичної підготовки це означає перехід від вивчення суто технічних описів до опанування ролі інформаційного аналітика, здатного працювати з великими масивами даних та верифікувати інформацію у цифровому середовищі.

Порівняльний аналіз професійних стандартів «Бібліотекар» і «Бібліограф» 2021 та 2025 років дозволяє простежити суттєву еволюцію вимог до практичної підготовки фахівців, що відображає перехід від технологічного до інтелектуально-аналітичного формату діяльності. Якщо стандарт 2021 року робив основний акцент на забезпеченні процесу бібліографування та наданні довідок, то стандарт 2025 року (затверджений наказом Держмистецтв № 60) переосмислює роль бібліографа як активного суб'єкта цифрових комунікацій.

Зокрема, у попередній редакції трудові функції концентрувалися навколо технічного формування бібліографічних ресурсів та довідково-бібліографічного обслуговування. Натомість стандарт 2025 року значно розширює цей перелік, впроваджуючи функції з експертної оцінки інформаційних потоків, стратегічного менеджменту бібліографічних баз даних та науково-методичного супроводу досліджень.

Принципова різниця полягає у зміщенні фокусу з внутрішньобібліотечних операцій на зовнішню взаємодію в цифровому середовищі. У стандарті 2025 року особлива увага приділена здатності фахівця здійснювати критичний аналіз джерел (фактчекінг) та працювати з відкритими даними, що раніше розглядалося лише як допоміжний аспект. Окрім того, нова редакція стандарту чітко розмежовує рівні складності робіт залежно від освітнього ступеня (від молодшого бакалавра до магістра), що дозволяє диференціювати завдання під час проходження виробничої практики. Для практичної підготовки це означає перехід від навчання «алгоритму опису» до підготовки «інформаційного аналітика», який не просто реєструє документи, а створює додану інтелектуальну вартість інформаційного продукту, володіє інструментами візуалізації даних та забезпечує навігацію у глобальних наукових мережах. Таким чином, стандарт 2025 року легітимізував статус бібліографа як ключової ланки в архітектурі сучасної економіки знань.

Для глибшого розуміння динаміки професійних вимог та їхнього впливу на зміст практичного навчання доцільно порівняти ключові параметри професійних стандартів «Бібліотекар» і «Бібліограф». Таке зіставлення дозволяє наочно продемонструвати перехід від традиційних моделей бібліографічної діяльності, орієнтованих на технічну обробку документів (стандарт 2021 року), до інноваційних моделей інформаційного менеджменту (стандарт 2025 року). Особлива увага в аналізі приділяється трансформації трудових функцій, що є базою для розробки програм практик студентів. Нова редакція стандарту 2025 року не просто розширює перелік навичок, а якісно змінює роль фахівця, інтегруючи бібліографічну справу в глобальну систему цифрових комунікацій та наукового аналізу. Порівняльні характеристики, наведені нижче, відображають стратегічні зміни в очікуваних результатах навчання, які мають бути досягнуті студентами під час проходження практичної підготовки на сучасному етапі.

Затвердження стандарту 2025 року остаточно закріпило статус бібліографа як інформаційного аналітика та експерта з цифрових комунікацій. Порівняння стандартів різних років свідчить про зміщення акцентів із технічної обробки документів на інтелектуальний аналіз даних, фактчекінг, наукометричні дослідження та менеджмент соціокультурних проєктів. Це вимагає від ЗВО докорінного перегляду підходів до вибору баз практик та впровадження методів дуальної освіти.

Майбутнє практичної підготовки в галузі пов'язане із синергією історичного досвіду та новітніх технологій, зокрема штучного інтелекту. Перспективним напрямом подальших досліджень є розробка методичного забезпечення для віртуальних практик та формування етичних рамок використання ШІ у професійній діяльності бібліографів. Тільки через постійне оновлення змісту практичної складової навчання можливо забезпечити підготовку фахівців, здатних ефективно функціонувати в умовах високотехнологічного інформаційного суспільства.

Література:

1. Бабич В. До проблеми підготовки кадрів бібліотечно-інформаційної сфери. *Бібліотечна планета*. 2005. № 2. С. 5–11. http://nbuv.gov.ua/UJRN/bp_2005_2_2.
2. Бабич В. С. Еволюція бібліотечно-інформаційної освіти. Київ, 1997. С. 3.
3. Васильченко М. Бібліотечна освіта: родзинки з досвіду викладання. *Бібл. форум України*. 2013. № 3. С. 30–32.
4. Кушнарєнко Н. В., Брагіна Г. М. Нова концепція вищої бібліотечно-інформаційної освіти. *Бібліотека у демократичному суспільстві*. Київ, 1995. С. 55.
5. Слободяник М. Концептуальні засади розвитку вищої бібліотечної освіти. *Бібліотечна планета*. 2001. № 1. С. 23-24.
6. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>.
7. Гуменчук А. В. Вища бібліотечно-інформаційна освіта: еволюційні трансформації та закономірності розвитку: монографія. Київ: Видавництво Ліра-К, 2024. 284 с.
8. Бабич В. До проблеми підготовки кадрів бібліотечно-інформаційної сфери. *Бібліотечна планета*. 2005. № 2. С. 5–11. http://nbuv.gov.ua/UJRN/bp_2005_2_2.
9. Комюніке Конференції Міністрів країн Європи, відповідальних за сферу вищої освіти "Загальноєвропейський простір вищої освіти - Досягнення цілей" м. Берген, 19-20 травня 2005 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_576#Text.
10. Про вищу освіту: Закон України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
11. Бабич В. С., Пашкова В. С. Шляхи удосконалення підготовки фахівців для документально-інформаційної сфери: матеріали до концепції розвитку ф-ту бібл.-інформ. систем Київ. держ. ін-ту культури. Київ, 1994. С. 8.
12. Професійний стандарт «Бібліотекар». <https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/728-bibliotekar.pdf>.
13. Професійний стандарт «Бібліограф». https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/852-ps_bibliograf_cory.pdf.

References:

1. Babich, V. (2005). Do problemy pidhotovky kadriv bibliotechno-informatsiinoi sfery [On the problem of training personnel in the library-information sphere]. *Bibliotechna planeta - Library Planet*, 2, 5–11. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/bp_2005_2_2 [in Ukrainian].
2. Babich, V. S. (1997). *Evoliutsiia bibliotechno-informatsiinoi osvity [Evolution of library-information education]*. Kyiv [in Ukrainian].

3. Vasylchenko, M. (2013). Bibliotechna osvita: rodzynky z dosvidu vykladannia [Library education: highlights from teaching experience]. *Bibliotechnyi forum Ukrainy - Library Forum of Ukraine*, 3, 30–32 [in Ukrainian].
4. Kushnarenko, N. V., & Brahina, H. M. (1995). Nova kontseptsiiia vyshchoi bibliotechno-informatsiinoi osvity [New concept of higher library-information education]. In *Biblioteka u demokratychnomu suspilstvi* (p. 55). Kyiv [in Ukrainian].
5. Slobodiany K, M. (2001). Kontseptualni zasady rozvytku vyshchoi bibliotechnoi osvity [Conceptual foundations of higher library education development]. *Bibliotechna planeta - Library Planet*, 1, 23–24 [in Ukrainian].
6. Polozhennia pro provedennia praktyky studentiv vyshchych navchalnykh zakladiv Ukrainy [Regulation on student practice in higher education institutions of Ukraine]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text> [in Ukrainian].
7. Humenchuk, A. V. (2024). *Vyshcha bibliotechno-informatsiina osvita: evoliutsiini transformatsii ta zakonomirnosti rozvytku* [Higher library-information education: evolutionary transformations and development patterns]. Kyiv: Lira-K [in Ukrainian].
8. Babich, V. (2005). Do problemy pidhotovky kadrov bibliotechno-informatsiinoi sfery [On the problem of training personnel in the library-information sphere]. *Bibliotechna planeta - Library Planet*, 2, 5–11. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/bp_2005_2_2 [in Ukrainian].
9. Komunikatsiia Konferentsii Ministriv krain Yevropy, vidpovidalnykh za sferu vyshchoi osvity "Zahalnoievropeyskyi prostir vyshchoi osvity – Dosiahnennia tsilei" m. Bergen, 19–20 travnia 2005 r. [Communiqué of the Conference of European Ministers responsible for higher education "European Higher Education Area – Achieving the Goals"]. (2005). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_576#Text [in Ukrainian].
10. Zakon Ukrainy “Pro vyshchu osvitu” [Law of Ukraine “On Higher Education”]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].
11. Babich, V. S., & Pashkova, V. S. (1994). *Shliakhy udoskonalennia pidhotovky fakhivtsiv dlia dokumentalno-informatsiinoi sfery* [Ways to improve training of specialists for the documentary-information sphere]. Kyiv [in Ukrainian].
12. Profesiinyi standart “Bibliotekar” [Professional standard “Librarian”]. Retrieved from <https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/728-bibliotekar.pdf> [in Ukrainian].
13. Profesiinyi standart “Bibliograf” [Professional standard “Bibliographer”]. Retrieved from https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/852-ps_bibliograf_copy.pdf [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 26.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 08.05.2026

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>